

tales og forrentes. Man maa imidlertid haabe, at det Priseniveau, som alt Byggeri i Øjeblikket er oppe i, ikke holder sig. Som den højtærede Indenrigsminister sagde for nogle Dage siden, skal de Penge, der staar i en saadan Ejendom, forrentes ogsaa af Efterkommerne, og de Huse, der bygges til de nuværende Priser, vil, hvis de ikke faar Tilskud, faa en saa stor Kapital at slæbe rundt med, at det vilde være ganske uforsvarligt af Arbejdere eller med Arbejdere i økonomisk Henseende ligestillede. — for øvrigt ogsaa af private byggende — at sætte saadanne Beløb i disse Huse. Det vilde være en død Kapital, som utvivlsomt maatte tabes, for saa vidt som Byggeomkostningerne gaar betydeligt ned, naar vi en Gang kommer tilbage til normale Forhold.

Jeg gav i Gaar nogle Oplysninger vedrørende Prisstigningen paa Byggematerialier og skal ikke i Dag komme længere ind paa denne Side af Sagen, men dog til Belysning af Forholdene anføre nogle Tal, som taler et klart Sprog med Hensyn til, hvad denne Prisstigning betyder for den færdige Bygning. Jeg nævnede nogle enkelte Tal, som viser Prisstigningen paa Mursten, Tømmer og andre Materialier fra Krigens Udbrud til i Dag. I Boligkommissionens Betænkning III. — den sidste, som Kommissionen havde Adgang til at afgive — findes der Pag. 57 en Tabel over Stigningen i Priserne paa Bygningsmaterialier angivet procentvis. Jeg skal nævne et Par af disse Tal og dertil om et Øjeblik knytte nogle objektive Oplysninger. Cement er steget med 330 pCt., almindelige Mursten med 160, Gips med 220, Tømmer i Almindelighed — de mange Hundrede forskellige Dimensioner er her sammendraget — med ca. 120, Gulvbræder, som er nævnte for sig selv, med 150, Søm med 330 og endelig Fernis, som er det væsentligste Produkt for Malernes Vedkommende, med 570 pCt. Det var Forholdet i Oktober 1917, men siden da er Priserne steget ganske betydeligt, ja, jeg vil endog paastaa, at for en væsentlig Del af disse Bygningsmaterialier er Stigningen fra Oktober 1917 indtil nu forholdsvis større end de foregaaende Stigninger fra Aar til Aar.

For nu at undersøge Spørgsmaalet om, hvorledes denne Stigning afsætter sig paa den færdige Bygning, har jeg for den Byggevirksohmhed, som jeg selv har Lejlighed til paa nært Hold at følge, udarbejdet en Tabel, der bedre end noget andet viser Forholdet. Jeg kan naturligvis ikke fragaa, at ikke alene Bygningsmaterialier,

men ogsaa Arbejdslønnen i Bygningsfagene er steget, men skal dog gøre opmærksom paa, at Stigningen i Arbejdsløn for den færdige Bygning kun udgør en forholdsvis ringe Brøkdel af, hvad Prisstigningen paa Bygningsmaterialier, Vognmandskørsel og de andre Prisstigninger, som er en Følge af Krigen, andrager. Den bedste Rettesnor ved Bedømmelsen af, hvad et Hus har kostet, faar man ved at tage det samlede bebyggede Areal, uanset om der er lidt flere eller færre 2- eller 3-Værelers Lejligheder; ved da at udregne Prisen for en saa lille Enhed som et 1 m² bebygget Areal faar man et Billede, som er saa nær de sande Forhold, som det overhovedet kan komme. Man har prøvet — og det har jeg ogsaa — at udregne, hvor meget et Hus koster, som indeholder udelukkende 2-Værelers eller udelukkende 3-Værelers eller 4-Værelers og større Lejligheder, og naturligvis bliver Huset med de 2-Værelers Lejligheder dyrest. Men i den Bebyggelse, som jeg her har lavet en Kalkulation over, er Lejlighederne fordelt ens paa alle Bygningerne; der er 2-Værelers Lejligheder, 2-Værelers med Kammer, 3-Værelers og 3-Værelers med Kammer i hele Bebyggelsen, saaledes at de Tal, jeg nævner, giver en forholdsvis fortrinlig Sammenligning. Grundprisen, der naturligvis spiller en Rolle, er ca. 12 Kr. pr. m², og der kan være lidt Forskel mellem de enkelte Komplekser, idet der kan være lidt mere eller lidt mindre ubebygget Areal, men dette spiller en forsvindende Rolle ved en saa lille Enhed som 1 m². I 1913 kostede Opførelsen af 1 m² bebygget Areal i et 5-Etages almindeligt Beboelseshus 390 Kr. 54 Øre — jeg regner ikke ved de følgende Tal Ørene med. Dette vil sige, at en Opgang med 5 Beboelsesslag, hvert med 2 2-Værelers Lejligheder, beregnet til 110 m² bebygget Areal, heri inklusive Køkken- og Hovedtrappe, i 1913 kostede 42'900 Kr. Opførelsesprisen for den enkelte 2-Værelers Lejlighed var altsaa 4'290 Kr. I 1914 var Opførelsessummen for en saadan Opgang 46'090 Kr., den enkelte Lejlighed stod altsaa i 4'609 Kr., i 1915 49'390 Kr., den enkelte Lejlighed altsaa 4'939 Kr. Fra 1915 til 1916 skete der et mægtigt Spring, idet Opførelsessummen for en saadan Opgang i 1916 var 56'320 Kr., for en enkelt Lejlighed altsaa 5'632 Kr. I 1917, hvor der ligeledes var en betydelig Stigning fra 1916, kostede en saadan Opgang 66'220 Kr., den enkelte Lejlighed altsaa 6'622 Kr. Og i 1918 — dette gælder de Bygninger, som i Øjeblikket er under Opførelse, alt-